



Bruksela, 12 grudnia 2023 r.
(OR. en)

16547/23

FREMP 364
JAI 1636
AG 171
POLGEN 175

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Konkluzje prezydencji – <i>Ocena dorocznego dialogu na temat praworządności</i>

1. Podczas przygotowywania konkluzji prezydencji z 18 listopada 2019 r. wszystkie delegacje zgodziły się, by do końca 2023 r. ponownie i z uwzględnieniem zdobytych doświadczeń ocenić dialog na temat praworządności.
2. 3 lipca 2023 r. prezydencja przesłała delegacjom kwestionariusz. 10 lipca i 19 września 2023 r. Rada do Spraw Ogólnych przeprowadziła wstępną wymianę poglądów. Na podstawie tego wkładu prezydencja przygotowała projekt konkluzji, które poddano ocenie ekspertów.
3. Na posiedzeniu Coreperu 16 i 29 listopada 2023 r. nie udało się osiągnąć porozumienia w sprawie projektu załączonego do dokumentu 14829/23.
4. Dyskusje prowadzone na posiedzeniu Rady do Spraw Ogólnych, które odbyło się 12 grudnia 2023 r., nie doprowadziły do osiągnięcia porozumienia co do konkluzji dotyczących oceny dorocznego dialogu na temat praworządności. Prezydencja stwierdziła jednak, że 25 delegacji poparło ten tekst lub nie wyraziło wobec niego sprzeciwu.

OCENA DOROCZNEGO DIALOGU NA TEMAT PRAWORZĄDNOŚCI

PRZYPOMINAJĄC, że od czasu przyjęcia konkluzji przez Radę Unii Europejskiej i państwa członkowskie zebrane w Radzie 16 grudnia 2014 r.¹ wszystkie państwa członkowskie uczestniczą, w duchu lojalnej współpracy, w dorocznym dialogu na temat praworządności prowadzonym w Radzie, z uwagi na ich zdecydowane zobowiązanie do wzmocnienia praworządności jako jednej z podstawowych wartości Unii Europejskiej,

PRZYPOMINAJĄC, że 26 delegacji poparło konkluzje prezydencji z 19 listopada 2019 r.² oraz że podczas przygotowywania tych konkluzji wszystkie delegacje zgodziły się, by do końca 2023 r. ponownie i z uwzględnieniem zdobytych doświadczeń ocenić w Radzie dialog na temat praworządności,

PRZYPOMINAJĄC, że – jak zaznaczono w nocie prezydencji do delegacji z 28 września 2020 r.³ – doroczny dialog na temat praworządności został rozpoczęty jako jedno z działań politycznych na forum Rady do Spraw Ogólnych, a jego praktyczną organizację zaplanowano następująco: w pierwszej połowie każdego roku odbywa się jedno posiedzenie, podczas którego przeprowadza się kolejne rundy analiz dotyczących sytuacji w zakresie praworządności w pięciu państwach członkowskich, a w drugim półroczu mają miejsce dwa posiedzenia – jedno poświęcone ogólnej sytuacji w zakresie praworządności w Unii, a drugie analizom dotyczącym poszczególnych krajów – zawsze przy wykorzystaniu rocznego sprawozdania Komisji na temat praworządności. Ponadto Rada ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych przeprowadza szereg specjalnych debat tematycznych na temat praworządności,

1. Potwierdzamy, że konkluzje Rady Unii Europejskiej i państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie zapewnienia poszanowania zasady praworządności, przyjęte w 2014 r., są nadal aktualne.
2. Zgadząmy się, że doroczny dialog Rady na temat praworządności okazał się przydatny, ponieważ stworzył przestrzeń dla konstruktywnej politycznej wymiany opinii między państwami członkowskimi oraz wymiany optymalnych rozwiązań i wyciągniętych wniosków.
3. Ponownie potwierdzamy zasady wymienione w konkluzjach z 2014 r., zwłaszcza: obiektywność, niedyskryminację i równe traktowanie wszystkich państw członkowskich; bezstronne i opierające się na dowodach podejście, które nie narusza zasady przyznanych kompetencji, a także zapewnia poszanowanie tożsamości narodowej państw członkowskich nierozdzielnie związanej z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi, w tym samorządami regionalnymi i lokalnymi, oraz podstawowych funkcji państwa, z uwzględnieniem zapewnienia integralności terytorialnej państwa, utrzymania porządku publicznego oraz zagwarantowania bezpieczeństwa narodowego; i zobowiązujemy się do dalszego podtrzymywania ich w duchu lojalnej współpracy.

¹ Dok. 17014/14.

² Dok. 14173/19.

³ Dok. 11094/20.

4. Stwierdzamy, że przedmiotowy dialog polityczny będzie prowadzony w taki sposób, by stanowił uzupełnienie prac wszystkich instytucji UE i organizacji międzynarodowych, nie dopuszczając do powielania działań i z uwzględnieniem obecnych instrumentów i wiedzy fachowej w tej dziedzinie.
5. Stwierdzamy, że na wszystkich etapach organizowania i prowadzenia dialogu prezydencja będzie nadal zapewniać pełne poszanowanie zasad dialogu wymienionych w pkt 3 i 4 powyżej.
6. Podkreślamy, że dzięki swojej obecnej treści i strukturze dialog stał się intensywniejszy, bardziej ukierunkowany na wyniki i lepiej ustrukturyzowany, a jego przygotowania stały się bardziej systematyczne. Aktualny format dialogu, w tym debaty ogólne i posiedzenia poświęcone poszczególnym krajom, skutecznie go wzmocnił dzięki corocznemu podsumowywaniu aktualnej sytuacji i kluczowych zmian w zakresie praworządności. Ułatwia to kompleksową, prawdziwą i interaktywną dyskusję polityczną, skupiającą się na szeroko pojmowanej sytuacji w zakresie praworządności w państwach członkowskich i w całej Unii.
7. Stwierdzamy, że chociaż obecna treść i struktura dialogu są zadowalające, należy go udoskonalić, aby jeszcze lepiej odzwierciedlić determinację Rady na rzecz wzmocnienia praworządności i przyczynienia się do zapobiegania nowym i istniejącym wyzwaniom w zakresie praworządności, w sposób inkluzywny i konstruktywny, poprzez dyskusje i wymianę optymalnych rozwiązań i wyciągniętych wniosków.
8. Zobowiązujemy się nadal organizować ogólną dyskusję horyzontalną w drugiej połowie roku oraz dyskusje dotyczące poszczególnych krajów trzy razy w roku – dwa razy w pierwszym półroczu i raz w drugim (podczas każdego z trzech posiedzeń omawia się sytuację w czterech państwach członkowskich).
9. Zobowiązujemy się do przeanalizowania w ramach dialogu co najmniej czterech następujących filarów praworządności: systemu wymiaru sprawiedliwości, ram antykorupcyjnych, pluralizmu i wolności mediów oraz innych kwestii instytucjonalnych związanych z kontrolą i równowagą; pozostaje to bez uszczerbku dla szerszego zakresu tego dialogu na forum Rady do Spraw Ogólnych.
10. Stwierdzamy, że w praktyce dialog będzie nadal opierał się na rocznym sprawozdaniu Komisji na temat praworządności, co tworzy synergię między instytucjami; ponadto odnotowujemy włączanie do sprawozdania zaleceń, które podkreślają konkretne kwestie wymagające dalszej uwagi ze strony państw członkowskich.
11. Zwracamy się do Komisji, by podczas prac nad sprawozdaniem rocznym nadal zapewniała ściśle zaangażowanie państw członkowskich i prowadziła dialog z nimi oraz by dalej udoskonalała ten proces, z uwzględnieniem zasad regulujących dialog na temat praworządności.
12. Stwierdzamy, że dialog mogą też uzupełniać rozważania międzynarodowych organizacji prawa publicznego, o ile zostały one uwzględnione w rocznym sprawozdaniu Komisji na temat praworządności, oraz że są one dodatkowym i pomocniczym, ale cennym źródłem informacji – w szczególności mowa o rozważaniach Rady Europy i jej organów, których wartość dostrzeżono m.in. w konkluzjach Rady z 30 stycznia 2023 r.⁴, a także o rozważaniach Trybunału Sprawiedliwości i Komisji⁵.

⁴ Dok. 5422/23.

⁵ Dok. 11217/19.

13. Zgadza się, że oprócz organizowania dialogu prezydencja może również rozważyć organizowanie częstszych interaktywnych wymian opinii, takich jak seminaria na temat kwestii praworządności z zainteresowanymi stronami, zwłaszcza obywatelami, społeczeństwem obywatelskim, parlamentarzystami, władzami lokalnymi, środowiskiem akademickim, partnerami społecznymi i dziennikarzami.
14. Uznajemy horyzontalną rolę i obowiązki Rady do Spraw Ogólnych w prowadzeniu tego dialogu; uznajemy uzupełniającą rolę Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych przy prowadzeniu konkretnych dyskusji tematycznych na temat kwestii związanych z praworządnością wchodzących w zakres jej wiedzy fachowej, zgodnie z podejściem inkluzywnym i z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, dyskusji na forum Rady do Spraw Ogólnych.
15. Stwierdzamy, że na forum Rady do Spraw Ogólnych mogłyby być organizowane – w ramach działań następczych po dialogu prowadzonym w Radzie do Spraw Ogólnych – dalsze dyskusje dotyczące jednego lub większej liczby horyzontalnych tematów dotyczących praworządności, jeśli zostanie to uznane za stosowne i niezbędne.
16. Ustalamy, że wszystkie przyszłe prezydencje będą nadal zwoływać państwa członkowskie do przeprowadzenia w Radzie dialogu na temat praworządności zgodnie z formatem i częstotliwością uzgodnionymi powyżej, oraz podejmujemy się przeprowadzenia do końca 2027 r. nowej oceny doświadczeń zdobytych na podstawie tego dialogu.
